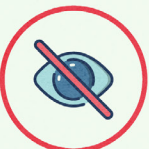

მხილების ინსტიტუტის გამოწვევები საქართველოში

კანონმდებლობა და პრაქტიკა

საქართველოს ანალიზის მიზნები

მხილების შესახებ კანონმდებლობა კონტროლს მიღმა ტოვებს როგორც კერძო სექტორის, ასევე იმ დაწესებულების საქმიანობას, რომელიც საჯარო სამსახურს არ მიეკუთვნება, მაგრამ დელეგირებულ საჯარო უფლებამოსილებას ახორციელებს და შესაბამისად, შეიძლება ზიანი მიაყენოს საჯარო ინტერესს.

კანონმდებლობა საჯარო მხილების უპირობო შესაძლებლობას არ იძლევა (მათ შორის, არც გამოწვევის შემთხვევაში) და მამხილებელი ვალდებულია მხილების შესახებ განცხადება, პირველ რიგში, წარუდგინოს კანონით განსაზღვრულ ორგანო(ებ)ს.

არ არსებობს მხილების შიდა პროცედურების ერთიანი სტანდარტი და საჯარო უწყებების მიერ მხილების შიდა მექანიზმის შექმნის ვალდებულება.

მამხილებლის დაცვის საკითხი დამოუკიდებელი საკანონმდებლო აქტით არ არის მოწესრიგებული.

ე.წ. ძალოვან უწყებებზე მხილების შესახებ ზოგადი კანონმდებლობა არ ვრცელდება, ხოლო სპეციალური კანონმდებლობა შემუშავებული არ არის.

საჯარო მონაცემების ანალიზის მიზნები

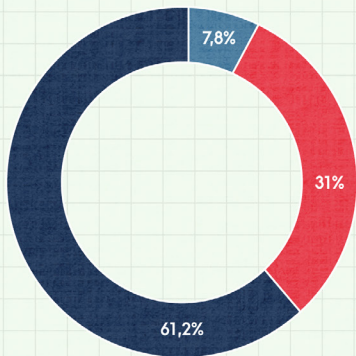
საჯარო დანებსებულებების უმეტესობა არ აღრიცხავს მხილების განცხადებებს ან/და არ გაცემს მათთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

არ არსებობს მხილების მონაცემების წარმოების ერთიანი მეთოდოლოგია, შესაბამისად ქვეყანაში არ არსებობს ერთიანი მონაცემები მხილების მექანიზმის გამოყენების შესახებ.

მხილების ელექტრონული პლატფორმის (www.mkhileba.ge) მამხილებელთა მიერ გამოყენების მაჩვენებელი მინიმალურია.

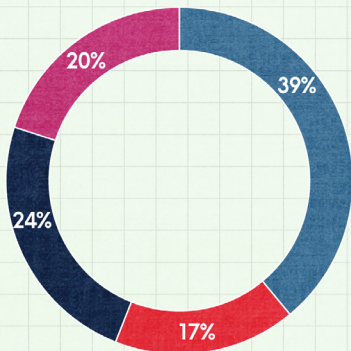
მხილებასთან დაკავშირებით 232 საჯარო დანებსებულების პასუხები

- მხილების განაცხადი დაფიქსირდა
- პასუხი არ წარმოადგინა
- მხილების განაცხადი არ დაფიქსირებულა

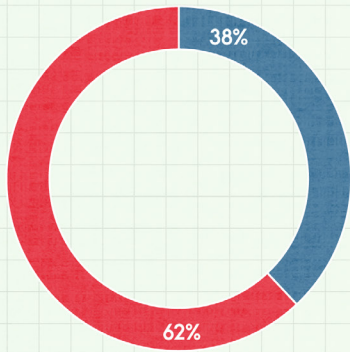
რეკომენდირებული კვლევის მიზნები

- საჯარო სამსახურში მხილების მექანიზმის შესახებ ინფორმირებულობა საკმაოდ დაბალია.
- საჯარო დანებსებულებათა დიდ ნაწილს საკუთარი ეთიკის კოდექსები არ გააჩნია.
- საჯარო მოსამსახურეთა ინფორმირებულობა დაბალია მხილების შიდა მექანიზმებთან დაკავშირებით, ზოგ უწყებაში კი ის საერთოდ არ არსებობს.
- საჯარო მოსამსახურეები მხილების ელექტრონული პლატფორმით (WWW.MKHILEBA.GOV.GE) თითქმის არ სარგებლობენ.

რა წყაროდან გაქვთ ინფორმაცია მხილების ინსტიტუტის არსებობასთან დაკავშირებით

- არ მაქვს
- ტრენინგი
- ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანია
- სხვა

ცნობილია თუ არა თქვენთვის მხილების ელექტრონულ მექანიზმთან დაკავშირებით (WWW.MKHILEBA.GOV.GE)

- დიახ
- არა

- საჯარო მოსამსახურეების დიდი ნაწილი ეთიკის ნორმების დარღვევის ფაქტებზე რეაგირებას არ ახდენს.
- საჯარო მოსამსახურეთა უდიდესი ნაწილი მიიჩნევს, რომ კორუფციასთან ბრძოლის მიზნით მხილების ეფექტიანი მექანიზმების არსებობა საჭიროა.
- საჯარო მოსამსახურეთა ნახევარზე ოდნავ მეტი აღნიშნავს, რომ კრაქტიკაში მოახდენდა შესაბამის რეაგირებას უწყებაში ეთიკის ნორმების დარღვევაზე.
- საჯარო მოსამსახურეების მნიშვნელოვანი ნაწილისთვის ცნობილი არ არის მხილების ინსტიტუტთან დაკავშირებით მათი უწყების მენეჯმენტის დამოკიდებულება.

როგორია თქვენი დანახაბულების/უწყების მენეჯმენტის დამოკიდებულება მხილების ინსტიტუტთან დაკავშირებით?

- პოზიტიური
- ნეგატიური
- ინდიფერენტული
- ჩემთვის უცნობია

თვისებრივი კვლევის მიგნებები

რესპონდენტი საჯარო მოხელეების აზრით ცნობიერების ნაკლებობა, დაუცველობის განცდა და უნდობლობა სახელმწიფოს მიმართ შესაძლოა, წარმოადგენდეს მხილების მექანიზმის ეფექტიანობის დამაბრკოლებელ გარემოებებს.

რესპონდენტ საჯარო მოსამსახურეებს შორის არსებობს განცდა, რომ უწყების ხელმძღვანელობა მიმტევებელია მაღალი რანგის თანამშრომლების მიერ ჩადენილი ეთიკის ნორმების დარღვევების მიმართ.

საჯარო მოსამსახურეები აღნიშნავენ, რომ უწყების შიგნით არსებული დამოკიდებულება მხილების მექანიზმის აქტიურად გამოყენების ხელისშემშლელი ფაქტორია.

საჯარო მოსამსახურეები ფიქრობენ, რომ დაწესებულებები მეტად უნდა ახდენდნენ თანამშრომელთა ინფორმირებას მხილების მექანიზმების და დაცვის გარანტიების შესახებ.

კვლევაში იდენტიფიცირებული ხარვეზებისა და გამოწვევების საკასუსოდ მნიშვნელოვანია ქვემოთ ნაბიჯების გადადგმა, კერძოდ:

- მხილების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის გადასინჯვა საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, მათ შორის, საკითხის ცალკე საკანონმდებლო აქტით დარეგულირება, მაკოორდინირებელი ორგანოს განსაზღვრა (დამოუკიდებელი ანტიკორუფციული სააგენტო / სახელმწიფო ინსპექტორი), საჯარო მხილებისთვის ბარიერის მოხსნა, შიდა მექანიზმების და პროცედურების ერთიანი სტანდარტის დანერგვა, ე.წ. ძალოვანი უწყებებისთვის სპეციალური კანონმდებლობის შემუშავება.
- მხილების შესახებ საკანონმდებლო ნორმების კერძო სექტორზე გავრცელება.
- საქართველოს მთავრობის მიერ დამოუკიდებელი ანტიკორუფციული სააგენტოს შექმნის საჭიროების შესწავლა სამოქალაქო საზოგადოებასთან და დარგის ექსპერტებთან აქტიური კონსულტაციების გზით.
- საქართველოს მთავრობის მიერ საჯარო დანერგულებებისთვის მხილების განცხადებების აღრიცხვის წესის და მეთოდოლოგიის დამტკიცება.
- საქართველოს მთავრობის, საჯარო სამსახურის ბიუროს და შესაბამისი საჯარო დანერგულებების მიერ მხილების მექანიზმების, მათ შორის, ელექტრონული პლატფორმის, ასევე მამხილებელთა დაცვის მექანიზმების შესახებ საჯარო მოსამსახურეების ცნობიერების ამაღლება ტრენინგების, საინფორმაციო რგოლების, ბროშურების და ცნობიერების ასამაღლებელი სხვა ღონისძიებების საშუალებით.
- საქართველოს მთავრობის მიერ მხილების ინსტიტუტის წახალისების მიზნით საკითხის შესწავლა, მათ შორის, მამხილებლის შევიწროვების შემთხვევაში სანქციების დანერგვის, მამხილებლისთვის მიყენებული ზიანის კომპენსაციის წესის განსაზღვრისა და მამხილებლის დაჯილდოების შესაძლო შემთხვევების განსაზღვრის მიზნით.
- საჯარო სამსახურის ბიუროს მიერ მხილების ელექტრონული პორტალის გამოყენების წახალისება, პორტალზე არსებული მონაცემების მუდმივი განახლება და ანალიზი, დამუშავებული მონაცემების პროაქტიული გამოქვეყნება, ანონიმური მამხილებლის ელექტრონული ანგარიშის შექმნის შესაძლებლობა, ელექტრონულ პორტალზე შესულ მხილების განცხადებებზე (მათ შორის, ანონიმურ განაცხადებზე) სავალდებულო უკუკავშირის დანერგვა, საკონსულტაციო ცხელი ხაზის უზრუნველყოფა და სხვა.
- საჯარო დანერგულებების მიერ ეთიკის კოდექსების მიღება, მათში მხილების საკითხების გათვალისწინება, მხილებაზე რეაგირების პროცედურების განსაზღვრა და თანამშრომლების ინფორმირებულობის უზრუნველყოფა.
- მხილების ინსტიტუტთან დაკავშირებით საჯარო დანერგულებათა ხელმძღვანელების მიერ მათი დამოკიდებულების აშკარად გამოხატვა და თანამშრომლებში მხილების ინსტიტუტის მუდმივი წახალისების უზრუნველყოფა.

მოცემული მასალის მომზადება დაფინანსებულია შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს, Sida-ს მიერ. შინაარსზე პასუხისმგებლობა სრულად ეკისრება მის შემქმნელს. Sida შესაძლოა არ იზიარებდეს გამოთქმულ ხედვებსა და ინტერპრეტაციებს.